

PA152: Efektivní využívání DB
7. Třídění

Vlastislav Dohnal

Poděkování

- Zdrojem materiálů tohoto předmětu jsou:
  - Přednášky CS245, CS345, CS345
    - Hector Garcia-Molina, Jeffrey D. Ullman, Jennifer Widom
    - Stanford University, California
  - Přednášky dřívější verze PA152
    - Pavel Rychlý
    - Fakulta informatiky, Masarykova Univerzita

Použití algoritmů třídění (sorting)

- Výsledek
  - ORDER BY
- Operace spojení
  - JOIN
- Odstranění duplicit
  - DISTINCT

Předpoklady

- Operační paměť
  - Omezená velikost – M bloků
- Data uložena na disku
  - Vstup (relace) je čtený z disku
- Výsledek zůstává v paměti
  - Výstup je obvykle dále zpracováván
- Náklady na třídění (sorting)
  - Počet čtení z disku

Třídění v paměti

- Mnoho algoritmů
  - BubbleSort – $O(n^2)$
  - QuickSort – $\Theta(n \log n)$
  - MergeSort – $O(n \log n)$
  - InsertSort – $O(n^2)$
  - HeapSort – $O(n \log n)$
  - RadixSort – $O(kn)$
  - Counting Sort – $O(k+n)$
  - ...

Příklady

■ Counting Sort

- Malý počet různých hodnot
- Potřebujeme seřadit 100 známek (A-F)
  - Vytvoříme pole pro jednotlivé známky
  - Spočítáme počty jednotlivých známek
  - Zapíšeme výsledek

■ Radix Sort

- Rekurzivní řazení po jednotlivých bajtech (bitech)
- Po bajtech aplikuj Counting Sort
  - První průchod zjistí počty
  - Druhý průchod umístí data na správné místo

Vlastnosti třídících algoritmů

- Data v operační paměti
- Většinou třídí na místě (in-place)
- Potřebují málo další paměti ($\log n$)

Malá operační paměť

■ Komprese dat

- Zpracovávat pouze klíče s ukazateli na záznam, nikoli celé záznamy
- Ok, ale při výstupu stejně musím záznamy číst → náhodné čtení

■ Virtualizace paměti

- Většinou pomalé → příliš mnoho V/V

■ Úprava algoritmu

- Spojení více algoritmů
- Většinou se používá MergeSort a QuickSort

MergeSort – v paměti

■ Princip „rozděl a panuj“

□ Rozděluj na poloviny

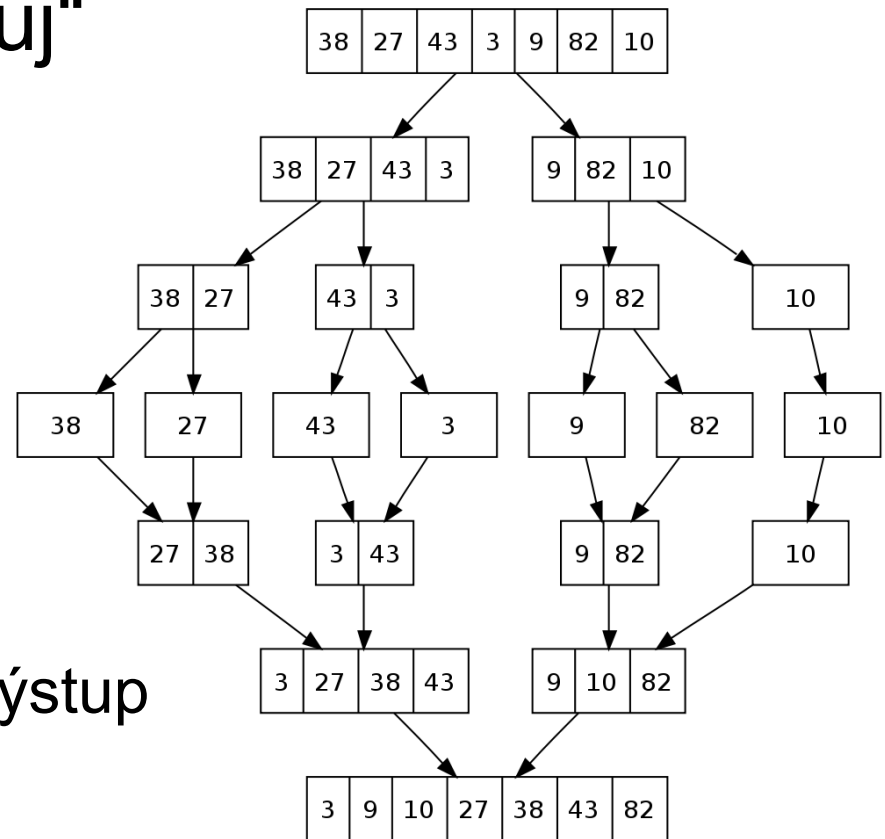
■ Až na jednotlivé klíče

□ Spojuj uspořádané části

■ Lineární průchod oběma částmi

■ Nejmenší dávám na výstup

■ $O(n \log n)$

Převzato z Wikipedia.org, MergeSort Algorithm

MergeSort – varianta pro disk

- Dvoufázové třídění, vícecestné slévání
  - Two-Phase Multiway MergeSort
- Princip
  1. Rozděl na dávky o velikosti volné RAM
  2. Postupně dávky v paměti uspořádej
  3. Všechny dávky naráz spojuj

Dvoufázový MergeSort

■ Příklad

- Relace 100 mil. záznamů, každý 100 bajtů
- Blok má 4kB, tj. 40 záznamů
  - Relace uložena na 2 500 000 blocích
- Operační paměť pro třízení
  - 50MB, tj. 12 800 bloků

■ Fáze 1

- $\lceil 2\,500\,000 / 12\,800 \rceil$ dávek = 196 dávek
  - Poslední má pouze 4 000 bloků
- V/V: 2 500 000 čtení + 2 500 000 zápisů

Dvoufázový MergeSort

■ Fáze 2

- Původní spojování po dvou dávkách je pomalé!
  - Tj. $\log_2(\text{počet dávek})$ čtení a zápis celé relace
  - Pro 196 dávek – $8\times$ čtení a zápis celého souboru
- Vícecestné spojování
  - Čti všechny dávky po jednom bloku
  - Proveď spojení do výstupního bloku

Dvoufázový MergeSort

■ Fáze 2

□ Opakuj

- Najdi nejmenší hodnotu ze všech dávek
- Zapiš hodnotu do výstupního bloku
  - Plný blok → zápis na disk
- Prázdný blok dávky → načtení dalšího bloku

□ Výsledkem 1 čtení a 1 zápis pro celou relaci.

- Tj. 2 500 000 čtení + 2 500 000 zápisů

■ Celkově

□ $4 \cdot B(R)$ náhodných V/V , tj. $O(n)$

Dvoufázový MergeSort – omezení

■ Parametry

- M – operační paměť v blocích
- $B(R)$ – velikost relace R v blocích

■ Omezení

- Max. délka dávky: M
- Max. počet dávek: $M-1$
- Max. velikost relace: $M \cdot (M-1)$

■ Náš příklad: 100B záznam, 50MB paměti

- Max. 163 827 200 bloků
- Max. 6 553 088 000 záznamů

- Pokud je to málo, lze zobecnit na 3fázový, ...